

Формування рослинами буркуну білого сорту Південний різної насінневої продуктивності за різної густоти стояння рослин на дослідних ділянках мало вплив на коефіцієнт водоспоживання. Найменший коефіцієнт водоспоживання був за оптимального розміщення рослин на одиниці площі, що сприяло формуванню максимальної врожайності насіння буркуну білого.

Серед досліджуваних норм висіву насіння буркуну білого однорічного максимального показника урожайності насіння 745,5 кг/га було досягнуто за норми висіву 2,5 млн шт./га (рис. 1).

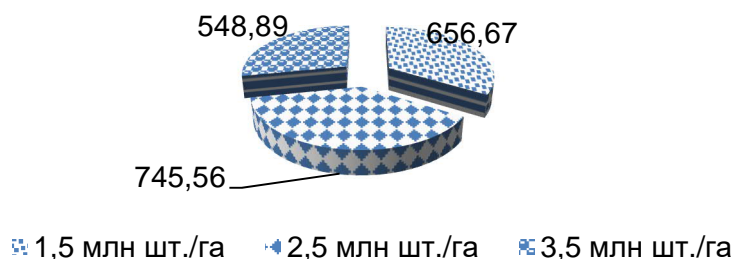

Рис. 1 Показники урожайності насіння рослин буркуну білого сорту Південний за різних норм висіву насіння, кг/га (середнє за 2015-2017 рр.)

Одним із найважливіших показників, що характеризує посівну якість насіння є маса 1000 насінин. Після проведення очистки насіння показник маси 1000 насінин на досліджуваних варіантах коливався від 1,53 до 2,24 г.

Найбільшу масу 1000 насінин – 2,24 г було отримано на варіанті за сівби у першу декаду квітня з нормою висіву 2,5 млн шт./га у найбільш вологий 2015 р. У найбільш посушливий (2017 р.) мінімальний показник маси 1000 насінин становив – 1,53 г.

Отже, в умовах Півдня України на темно-каштанових ґрунтах водоспоживання рослин буркуну білого однорічного головним чином залежало від метеорологічних умов року та норм висіву насіння культури.

Тому можна сказати, що рослини буркуну білого однорічного сорту Південний найбільш ефективно використовували вологу за норми висіву насіння 2,5 млн шт./га.

УДК 633.12:577.118 (477.7)

ВПЛИВ МІКРОЕЛЕМЕНТІВ НА ВРОЖАЙ І ЯКІСТЬ ЗЕРНА ГРЕЧКИ В УМОВАХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ

І.Д. Дудяк, канд. с.-г. наук, доцент

М.В. Горохова, магістрант,

А.В. Григор'єва, здобувач вищої освіти

Миколаївський національний аграрний університет

У землеробській культурі гречка з'явилася близько 2500 р. тому. Встановлено, що вона походить з відрогів Гімалайських гір (Індія).

В Україні гречку вирощують переважно на Поліссі, особливо в Чернігівській області. Середня врожайність гречки невисока і нестабільна (від 0,31 т/га до 1,21 т/га). Причин низької врожайності гречки багато. Головною причиною слід вважати недосконалість вирощування гречки, ставлення до неї як до другорядної культури.

Для забезпечення оптимального режиму живлення рослин їм крім макроелементів (азот, фосфор, калій) необхідні мікроелементи. З певним наближенням можна вважати, що до мікроелементів належать такі хімічні елементи, які в рослинах містяться у кількостях від тисячних до десятитисячних часток відсотка.

Не дивлячись на надзвичайно малий вміст мікроелементів у рослинах, роль їх дуже велика: під дією мікродобрив підвищується вміст хлорофілу в листі, зростає інтенсивність фотосинтезу, посилюється діяльність ферментативного комплексу, поліпшується дихання рослин, підвищується їх стійкість проти хвороб.

Метою наших досліджень було виявлення впливу мікроелементів на урожайність та якість зерна гречки.

Для цього ми експериментальним шляхом встановлювали вплив бору, кобальту, марганцю, молібдену, міді і цинку на динаміку продуктивної вологи в ґрунті, площу листової поверхні, продуктивність рослин, об'ємну масу і масу 1000 зерен, плівчастість, крупність та вирівняність зерна.

Дослідження по виявленню впливу мікроелементів на продуктивність та якість зерна гречки проводили в однофакторних польових дослідках на дослідному полі ННПЦ та ННД лабораторії Миколаївського НАУ.

Схема (варіанти) польового дослідку:

1. Без мікроелементів
2. Бор
3. Кобальт
4. Марганець
5. Мідь
6. Молібден
7. Цинк
8. Марганець + цинк
9. Бор + марганець + цинк

Повторність дослідів триразова. Площа посівної ділянки 216 м², облікової 50 м². Кількість ділянок 27. Розмір посівної ділянки 10,8×20 м, облікової – 5×10 м. Загальна площа дослідку 0,6 га.

Агротехніка вирощування гречки в польових дослідках була загальноприйнятою для умов Південного Степу України, за винятком мікроелементів (досліджуваного фактору). Висівали сорт гречки Єлена.

На основі проведених дворічних досліджень по впливу мікроелементів на продуктивність та якість зерна гречки можна зробити такі висновки:

1. Запаси продуктивної вологи в метровому шарі ґрунту залежали від кількості атмосферних опадів і, починаючи з фази формування суцвіть гречки – від виду мікроелементів та їх взаємодії. Найбільше продуктивної

вологи в метровому шарі ґрунту було на контрольних (без внесення мікроелементів) ділянках, а найменше – на ділянках, де одночасно вносили три мікроелементи.

2. Максимальна площа листової поверхні рослин гречки була в фазі цвітіння на ділянках з одночасним внесенням бору, марганцю і цинку. В повну стиглість зерна, в результаті природного відмирання листків рослин, площа листової поверхні зменшилась до 0,3-3,7 тис. м² на 1 га.
3. Урожайність зерна гречки на контрольних ділянках дорівнювала 1,22 т/га. На рівні контролю була урожайність зерна при внесенні кобальту, міді чи молібдену. Внесення марганцю підвищило урожайність зерна гречки на 0,19 т/га, бору – на 0,20, цинку – на 0,26, марганцю з цинком – на 0,30 ц/га. Найвища урожайність зерна (1,58 т/га) гречки відмічена на ділянках з одночасним внесенням бору, марганцю і цинку.
4. Маса 1000 зерен гречки на ділянках без внесення мікроелементів дорівнювала 19,7 г. Не збільшило масу 1000 зерен внесення міді чи кобальту. На 1,5-3,1 г збільшилась маса 1000 зерен від внесення молібдену, марганцю чи бору. Внесення цинку збільшило масу 1000 зерен на 4,1 г. Найбільшим приріст маси 1000 зерен (7,1 г) був при одночасному внесенні бору, марганцю і цинку.
5. В обидва роки досліджень внесення міді, кобальту чи молібдену не призводило до збільшення об'ємної маси зерна гречки, тільки одночасне внесення марганцю, бору і цинку збільшувало її на 26-44 г/л.
6. Найменша плівчастість зерна гречки встановлена при застосуванні цинку як окремо, так і одночасно з марганцем, а також з марганцем і бором. При окремому застосуванні бору, кобальту, молібдену чи міді цей показник був значно меншим.
7. При внесенні цинку, а особливо одночасно цинку з марганцем, а також цинку з бором і марганцем, зерно гречки мало найбільші розміри і було найкрупнішим. Зокрема, зерно гречки фракцій 4,2-3,6 мм займало понад 60% і зовсім мало (2,9%) було зерна діаметром менше за 3,2 мм.

УДК 631.543.1:633.111.1

АНАЛІЗ ВИРОБНИЦТВА НАСІННЯ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ (ОЗИМОЇ) В ХЕРСОНСЬКІЙ ОБЛАСТІ

М.М. Корхова, канд. с.-г. наук, доцент

А.Д. Тимошук, магістрант

Миколаївський національний аграрний університет

Херсонська область здавна славиться виробництвом високоякісного зерна пшениці озимої, зібрана площа якої у 2019 р. становила 479,7 тис. га (7,2% від загальної по Україні). Але врожайність цієї культури ще залишається низькою (3,40 т/га), що на 18,3% нижче, ніж середня по Україні (4,16 т/га). Однією з основних проблем формування стабільно високих